

Värnamo kommun
kontaktcenter@varnamo.se

2022-12-21

1 (21)

Dnr 2022:7139

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Trälleborgsskolan i Värnamo kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Trälleborgsskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Trälleborgsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor systematiskt leder och styr jämställdhetsarbetet på skolan samt följer upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn försäkrar sig om att lärarna ser till att eleverna med varierade metoder och med systematik och regelbundenhet får vara delaktiga i att planera och utvärdera undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **31 maj 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:7139) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Trälleborgsskolan leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Skolinspektionens granskning visar sammantaget att rektorn utifrån ett sammansatt underlag skaffar sig en god nulägesbild av skolan vilken ligger till grund för relevanta utvecklingsinsatser och resursförändringar. Granskningen visar att rektorn fördelar resurser utifrån elevernas behov. Vidare visar granskningen att rektorn organiserar arbetet och ger lärarna förutsättningar för regelbunden samverkan. Rektorn har organiserat för ett kollegialt lärande och försäkrar sig om att det ger avtryck i undervisningen. Slutligen visar granskningen att rektorn ser till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Däremot visar granskningen att rektorn visserligen följer upp olika resultat utifrån kön men att hen inte ger lärarna en tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas.

Rektorn följer upp och analyserar skolans resultat och vidtar åtgärder

Granskningen visar att rektorn utifrån ett sammansatt underlag skaffar sig en god nulägesbild av skolan vilken ligger till grund för relevanta utvecklingsinsatser och resursförändringar. Genom den sammantagna uppföljningen får rektorn en välunderrättad bild av lärarnas undervisning. En del av rektorns underlag är att lärarna, i slutet av vårterminen, har fått reflektera över och utvärdera sin egen undervisning utifrån skolans prioriterade verksamhetsmål och skriva rapport i arbetslagen till skollädaingen. Detta är ett sätt för pedagogerna att reflektera hur långt de har nått i arbetet med de prioriterade målen. Rektorn följer upp undervisningens kvalitet direkt genom klassrumsbesök och indirekt genom att själv delta i löpande möten med kollegiet eller genom att ha enskilda samtal med lärarna, inklusive förstelärare och specialpedagoger, om undervisningen. Av insänd dokumentation och rektorsintervjun framgår att rektorn ser att undervisningen präglas av användningen av bildstöd, differentierad undervisning och tillgängliga lärmiljöer. Genom varierade undervisningssätt och olika hjälpmedel görs eleverna fokuserade, engagerade och intresserade. Rektorn ser även att elevdelaktigheten, i alla delar som rör eleven, behöver utvecklas och det är därför ett av skolans prioriterade områden som lärarna arbetar med. Elevernas delaktighet har därför förtydligats och processats i skolans arbetsgrupper för att få samsyn i begreppets innebörd. Ett av målkriterierna är att eleverna ska kunna påverka vilket sätt de ska arbeta med olika uppgifter och redovisningsformer, och hur upplägget ska utformas. Det sker genom att förtydliga för eleverna när de är med och bestämmer och genom de enskilda samtal lärarna har med eleverna om deras lärandeprocess.

Rektorn följer även upp att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Enligt insänd dokumentation och intervjuer med rektor och personal görs uppföljningen både

sammantaget för hela skolan och kontinuerligt under läsåret. Övergripande på skolan sker uppföljningen av värdegrundsarbetet genom kommunens årliga elevenkät med samtliga årskurser samt genom utvärdering av "Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling". I utvärderingen av planen har rektorn och personalen tittat på resultatet från Skolinspektionens enkät, den kommunövergripande elevenkäten, uppföljning av planen samt sammanställningar av kränkningsärenden. Samtliga klasser har utvärderat planen på ett av sina klassråd och även samtliga arbetslag har gjort detsamma. Samtliga svar sammanställs och samverkas på möte med Trygghetsgruppen. Uppföljning sker även av exempelvis skolans "Våra vänner"-satsning med efterföljande utvärdering. En fortlöpande uppföljning av värdegrundsarbetet görs under läsåret på elevhälsomöten, tillsammans med arbetslagen samt på Trygghetsgruppens möten. Av insänd dokumentation och rektorsintervjun framgår att slutsatserna från dessa diskussioner bland annat ligger till grund för åtgärderna "Stopp min kropp" på lågstadiet och nätetik på mellanstadiet.

Vidare följer rektorn upp och analyserar kunskapsresultaten. Det framgår av inskickad dokumentation och av rektorsintervjun att de skillnader i skolans kunskapsresultat som rektorn ser är små och att hen identifierar att orsakerna till dem ofta går att härleda till enskilda elever och deras svårigheter med olika ämnen. Till exempel har skolan något sämre kunskapsresultat i årskurs 1 läsåret 2021/22 än föregående läsår. Nio elever av 74 nådde inte nivå A i läsning enligt Skolverkets bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling. Under det gångna året har de på skolan därför genomfört tidiga insatser i årskurs 1 med träning på och återkommande test av elevernas läs- och skrivfärdigheter och extra fokus på språkutvecklande undervisning. Detta visar sig redan från årskurs 1 och i årskurs 1–3 är det främst i ämnena svenska och matematik som eleverna inte når målen. I årskurs 5 är det fler ämnen som eleverna inte når målen i, men rektorn ser inga mönster. Av insänd dokumentation framgår att elevhälsoteamet har god kännedom om de eleverna som inte når målen. I syfte att stödja dem finns extra anpassningar och särskilt stöd insatt. Rektorn har sett resultat av åtgärder som tidig kartläggning och tidiga insatser samt samverkan med den så kallade steget-före-undervisningen då den har hjälpt de aktuella eleverna i undervisningen.

Rektorns uppföljning omfattar även lärarnas förutsättningar. Av inskickad dokumentation och intervjuer med rektorn, elevhälsopersonal och lärare framgår att uppföljningen främst sker genom samtal i och med arbetslag, i elevhälsans och arbetslagens gemensamma möten och i medarbetarsamtal. Lärarna uppger att rektorn är insatt i deras förutsättningar och arbetar för att underlätta deras arbete. Exempelvis berättar lärarna att en obehörig lärare även vikarierar i förskolan, vilket har medfört att kollegial samverkan har försvårats schematekniskt. Rektorn har emellertid arrangerat så att läraren ska ha möjlighet till samverkan i olika pedagogiska mötesforum.

Vidare visar granskningen att rektorn fördelar resurser utifrån elevernas behov. I insänd dokumentation och rektorsintervjun framkommer flera exempel på behovsbase-
rad resursfördelning. Skolledningens analys av kunskapsresultaten föregående läsår visade exempelvis på låga resultat i läsförståelse i årskurs 5 varefter stöd av speciallärare och lärare riktades till berörd elevgrupp. Mot bakgrund av de sammantagna resultaten i ämnet svenska arbetar de på skolan för att tillgängliggöra biblioteket och bredda bokutbudet för att öka elevernas läsande. Vidare resulterade skolledningens analys av trygghetsresultat föregående läsår i en fortsatt pågående riktad insats mot utomhusvistelse där hela elevhälsoteamet arbetar enligt en modell för att främja trygghet och i förlängningen även studiero. Omfördelning av personalresurser under läsåret har, enligt insänd dokumentation och intervjuer med rektor och personal, främst sin grund i rektorns uppföljning genom elevhälsans- och arbetslagens gemensamma möten.

Rektorn leder och organiserar arbetet och ser till att undervisningen utvecklas

Granskningen visar att rektorn organiserar arbetet och ger lärarna förutsättningar för regelbunden samverkan. Det framgår av insänd dokumentation samt intervjuer med personal och rektorn att rektorn organiserat regelbundna träffar för samverkan mellan lärarna, med tydligt fokus och innehåll, genom främst arbetslagsmöten, elevhälso- och arbetslagsmöten och arbetsplatsträffar. De främsta forumen är arbetslagen som är organiserade utifrån årskurserna och som träffas varannan vecka. Rektorn deltar inte själv men styr dagordningen och det är i arbetslagen som de kontinuerliga diskussionerna om arbetsmiljön, det systematiska kvalitetsarbetet och den gemensamma planeringen av undervisningen sker. Elevhälsans och arbetslagens gemensamma möten leds av rektorn, sker fyra gånger per läsår. Där följs undervisningen, trygghetsarbetet, elevernas närvaro och det systematiska kvalitetsarbetet upp. Även arbetsplatsträffarna leds av rektorn och sker fyra gånger per läsår. Rektorn delger där information, arbetsmiljön diskuteras liksom den övergripande framtåtriktade utvecklingen av verksamheten.

Granskningen visar att rektorn har organiserat för ett kollegialt lärande och försäkrar sig om att det ger avtryck i undervisningen. Av det samlade underlaget framgår att det kollegiala lärandet huvudsakligen bedrivs inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet med fokus på skolans prioriterade mål. Det löpande arbetet med de prioriterade målen sker huvudsakligen på kompetensutvecklingsmötena varannan vecka, där alla lärare deltar, och som förstelärare leder på delegation från rektorn. Skolans sedan tidigare pågående utvecklingsarbete handlar om differentierad undervisning och lektionsdesign vari lärarna ska utgå från läroplanens mål och elevernas behov snarare än från

läromedlens upplägg. Därigenom ska undervisningen få eleverna att använda flera sinnen, exempelvis genom olika former av praktiskt material. Av inskickad dokumentation och intervjuer med lärare och elevhälsopersonal framgår att det kollegiala lärandet och diskussionerna kring undervisning har varit intressanta och utvecklande. Lärarna testar nya sätt att undervisa i sina klasser och delger varandra sina exempel, diskuterar och utvärderar tillsammans på kompetensutvecklingsträffarna. Rektorn följer upp det kollegiala lärandet genom kompetensutvecklingsträffarna, elevhälso- och arbetslagsmötena och medarbetarsamtal. Lärarna uppger att de ser en effekt av ökad måluppfyllelse av den differentierade undervisningen och lektionsdesignen. Enligt elevhälsopersonalen har arbetet med kompetensutveckling medfört ökad kollegial öppenhet, mer samarbete samt att lärare har sett att yngre eleverna är mer mogna för vissa reflektioner än vad lärarna tidigare antagit.

Vidare visar granskningen att rektorn ser till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Enligt insänd dokumentation och intervjuer med rektorn och personal säkerställer rektorn detta främst på arbetsplatsträffar och på gemensamma arbetsdagar i början av höstterminen. Skolan har några enstaka obehöriga lärare. Rektorn har arrangerat att dessa lärare har stöd i arbetslagen och av specialpedagog samt att de ingår i pedagogiska forum med de andra lärarna. I arbetslagen får obehöriga lärare stöd med bland annat planering, av specialpedagogen får de introduktion till arbetet med stödinsatser och uppföljning av detsamma. Rektorn berättar även om anpassat stöd till obehöriga lärare efter behov såsom extra tid för att inläsning på styrdokument och tid för överlämning från den föregående läraren i ämnet.

Skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn följer upp olika resultat utifrån kön, och ser vissa skillnader mellan pojkar och flickor, men att hen inte ger lärarna en tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas. Av inskickad dokumentation och intervju med rektorn och personal framgår att rektorn följer upp kunskapsresultat liksom åtgärdsprogram, kränkingsärenden och enkätresultat om trygghet och trivsel med hänsyn till kön. Vidare finns en fråga i "Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling", som eleverna reviderar årligen, om de tycker att de upplever skillnad på skolan på grund av sitt kön, vilket de inte upplever. Rektorn uppger att det är skillnad mellan könen i kunskapsresultaten då fler pojkar än flickor inte når målen och har åtgärdsprogram. Bland kränkingsanmälningarna är pojkarna överrepresenterade. Det handlar främst om fysiska kränkningar på skolgården så personalen arbetar förebyggande med att ha personal på de platser och i de situationer där bråk uppstår. Rektorn och personalen misstänker att det finns ett stort mörkertal gällande flickors mer verbala och skriftliga kränkningar, bland annat på sociala medier, varför de har börjat

arbeta förebyggande med återkommande diskussioner om nätetik. Både rektorn och personalen uppger likväl att det inte finns några indikationer på att flickor och pojkar har olika förutsättningar på grund av kön varför det inte är ett prioriterat mål. Rektorn och lärarna berättar att de systematiskt använder metoder för att fördela talutrymmet i klassrummen, men med hänsyn till alla elevers delaktighet och inte specifikt jämställdhet. Vidare säger lärarna att mäns och kvinnors förhållanden är något som de tar upp i undervisningen i de samhällsorienterade ämnena på mellanstadiet, men det framgår av intervjuerna att rektorn inte följer upp lärarnas undervisning ur ett jämställdhetsperspektiv.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor systematiskt leder och styr jämställdhetsarbetet på skolan samt följer upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att även om rektorn följer upp skillnader ifråga om kön i resultaten och det bland lärarna finns en viss medvetenhet om jämställdhetsarbete så saknas ett gemensamt, systematiskt och strategiskt arbete som leds av rektorn.

I enlighet med skollagens 1 kap. 5§ ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har, enligt läroplanen, också ett ansvar att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Av läroplanen framgår vidare att sättet skolan organiserar utbildningen på, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma elevernas föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt ges samma möjligheter att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Vidare framgår av läroplanen att eleverna genom utbildningen ska utveckla en förståelse för hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors

livsval och livsvillkor.¹ Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²

Skolinspektionen rekommenderar att rektor tillsammans med lärarna diskuterar och planerar för hur de gemensamt kan arbeta med jämställdhet på skolan. Ett sådant strategiskt arbete kan exempelvis innefatta att gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen utformas eller att rektor i medarbetarsamtal har frågor om jämställdhetsarbetet i undervisningen. Rektor bör också följa upp att de möjligheter som finns för att undervisa om jämställdhet inom ramen för kursplanernas centrala innehåll tas tillvara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Rektor behöver även försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Det går exempelvis att se över och försäkra sig om att läromedel speglar både kvinnors och mäns erfarenheter. För att detta ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär. För att jämställdhetsarbetet ska fungera väl behöver rektor också ta ansvar för att tydliggöra vikten av att detta arbete bedrivs, säkerställa att förutsättningar finns för samverkan och gemensamma diskussioner samt följa upp det arbete som bedrivs på området.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

¹ Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag.

² Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen är strukturerad på ett sätt som gör att lektionerna har ett sammanhängande upplägg där arbetsgång och mål tydliggörs. Undervisningen är även varierad och lärarna ger eleverna stöd så att de förstår och kan bibehålla sitt engagemang. Granskningen visar vidare att lärarna arbetar medvetet för att stärka elevernas motivation och självförtroende. Undervisningen är anpassad för att stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. Eleverna ges regelbundet möjlighet att på olika sätt reflektera utan ett givet svar och över sitt eget lärande. Slutligen visar granskningen att elevernas ges vissa möjligheter att lämna synpunkter på utbildningen men att de inte systematiskt och regelbundet får vara med och påverka undervisningens innehåll och upplägg och utvärdera den tillsammans med lärarna.

Undervisningen är målfokuserad och varierad

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad på ett sätt som gör att lektionerna har ett sammanhängande upplägg där arbetsgång och mål tydliggörs. De intervjuade lärarna uppger att det måste vara tydligt för eleverna vad de ska göra och hur de ska arbeta. Lärarna arbetar därför med att ha genomgång i helklass den första lektionen på morgonen där de går igenom vad som händer under dagen. När eleverna kommer in i klassrummet har lärarna antingen genomgång i helklass om vad de ska arbeta med och hur, eller en enskild startuppgift så att eleverna direkt vet vad de ska göra. Lärarna arbetar konsekvent med bildstöd och en del elever har därutöver egna scheman på bänken som stöd. De intervjuade eleverna säger att de förstår vad de ska göra genom att lärarna har gemensamma genomgångar där de förklarar vad, hur och varför de ska göra uppgifter. Vidare säger eleverna att lektionerna ofta avslutas med en gemensam sammanfattning av vad de har gjort och lärt sig. På samtliga observerade lektioner finns dagens lektionsinnehåll uppskrivet på tavlan och på en av lektionerna även lärandemålet. Merparten av lektionerna inleds med att läraren i helklass har genomgångar om vad de ska göra under lektionen. Under lektionerna påminner och förklarar lärarna fortlöpande för eleverna vad de ska göra. Merparten av lektionerna avslutas med gemensam avslutning där eleverna i helklass sammanfattar vad de har arbetat med.

Granskningen visar att undervisningen är varierad och att lärarna ger eleverna stöd så att de förstår och kan bibehålla sitt engagemang. Det framgår av intervjuer och lektionsobservationer att lärarna arbetar enligt skolans gemensamma arbete med differentierad undervisning och lektionsdesign. Lärarna säger att de lägger upp lektionerna så att det finns en bredd och variation ifråga om uppgifter och arbetsmaterial. För att

stödja eleverna säger lärarna att de arbetar med bildscheman och lektionsstruktur och med olika hjälpmedel så att eleverna hela tiden vet vad de ska arbeta med, stimuleras av undervisningen och får handledning så att de känner att de gör framsteg. Eleverna säger att de får arbeta på olika sätt och med olika svåra uppgifter. När elever inte förstår uppgiften hjälper lärarna dem genom att förklara igen eller visa för dem hur de ska göra. Samtliga observerade lektioner innehåller olika moment såsom lärarledd genomgång, klassrumsdiskussion och arbete enskilt, i par eller grupp i bok eller med praktiskt övningsmaterial. Lärarna försäkrar sig om att eleverna har förstått vad de ska göra och förtydligar för eleverna enskilt eller i helklass när de frågar. När eleverna arbetar går lärarna runt till både elever som räcker upp handen och till elever som inte gör det, svarar på elevernas frågor, ställer följdfrågor och framåtsyftande frågor till dem. På lektionerna med praktiska övningar visar även lärarna eleverna hur de ska göra.

Undervisningen är motiverande och utmanande

Granskningen visar att lärarna arbetar medvetet för att stärka elevernas motivation och självförtroende. I lärarintervjuerna framkommer att de arbetar aktivt med positiv förstärkning av vad eleverna gör bra och att det beror på eleven, klassen och situationen hur de uppmuntrar elever. När hela klassen börjar bli trött får de ta en rörelsepaus, elever uppmuntras genom att få förklara och visa en uppgift de är klara med för andra elever och när en elev tycker läsning är svårt sätter sig läraren med eleven och så turas de om att läsa. Eleverna säger att lärarna tror på att de kan och uppmuntrar dem, exempelvis genom att sätta sig med dem, förklara hur de kan tänka och påbörja uppgiften tillsammans med dem. På samtliga observerade lektioner bekräftar lärarna återkommande elevernas svar och lösningsförslag med positivt förstärkande kommentarer.

Granskningen visar vidare att undervisningen är anpassad för att stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. Lärarna säger att det, i linje med arbetssättet med differentierad undervisning och lektionsdesign, handlar om att arrangera undervisningen så att alla elever är aktiva och engagerade och lär sig lite på varje lektion. Alla elever ska få chansen att ta till sig av kunskapen. Därför erbjuder de ett utbud av uppgifter där alla kan välja något de kan använda för att lära sig. En del i detta är, enligt flera lärare, att uppgifterna ska bejaka olika sinnen och förmågor hos eleverna. Lärarna säger även att de lägger upp lektionerna så att det finns en bredd och variation ifråga om svårighetsgrad. Ifall eleverna initialt arbetar med samma uppgift ska den kunna lösas med varierande komplexitet – oavsett om eleverna arbetar enskilt, i par eller i grupp – och det finns alltid svårare uppgifter om eleverna blir klara med den initiala uppgiften. Vidare säger lärarna att det i elevernas individuella utveck-

ingsplaner finns förslag på fördjupningsuppgifter. Elever med egna scheman på bänken har också anpassade uppgifter där. Eleverna säger att de kan få enklare uppgifter, att de tillfälligt eller helt kan få hoppa över vissa och även få svårare uppgifter. På flera observerade lektioner arbetar eleverna med samma uppgift som kan göras med varierande komplexitet. På en lektion där eleverna arbetar med samma uppgift, som bara kan lösas på ett sätt, får de som blir klara arbeta med individuella fördjupningsuppgifter när de blir klara.

Elevernas delaktighet i undervisningen är begränsad

Granskningen visar att eleverna regelbundet ges möjlighet att på olika sätt reflektera utan ett givet svar och över sitt eget lärande. Av lärarintervjuerna framgår att ett återkommande inslag i undervisningen är att eleverna i olika konstellationer får resonera om vad de vet om ett ämne. Ett annat återkommande inslag är att eleverna först enskilt och sedan i helklass får resonera och om för- och nackdelar med ett givet sakförhållande. Lärarna säger att de ofta avslutar skoldagen med att eleverna på olika sätt får reflektera över bland annat sina egna prestationer och vad de har lärt sig under dagen. Vidare säger lärarna att utvecklingssamtalen är ett tillfälle då eleverna får förbereda sig och tänka över vad de behöver och vill arbeta mer med i skolan. Av elevintervjuerna framgår att de ofta får motivera och resonera kring sina svar och lösningsförslag i helklass. Vidare säger eleverna att de i samband med utvecklingssamtalen får fundera över och berätta om sitt lärande. På flera av de observerade lektionerna är frågorna som läraren ställer till klassen under lärarledda genomgångar i helklass både av faktakarakter reflekterande karaktär, utan givet svar. Två av lektionerna inleds exempelvis med att läraren i helklass frågar vad eleverna vet om ett nytt ämne respektive arbetsområde. På en annan lektion får eleverna både i helklass och i par kartlägga vad de vet om det aktuella ämnet utifrån vad de hittills lärt sig och tidigare kunskaper. En av de observerade lektionerna avslutas med att varje par får berätta i helklass hur de arbetade för att båda skulle vara delaktiga i uppgiften de gjorde.

Granskningen visar att elevernas ges vissa möjligheter att lämna synpunkter på utbildningen men att de inte systematiskt och regelbundet får vara med och påverka undervisningens innehåll och upplägg och utvärdera den tillsammans med lärarna. I lärarintervjuerna framkommer att lärarna arbetar med att göra eleverna delaktiga i skoldagens utformning. Delaktigheten sker främst genom omröstningar, exempelvis i klassråd och vidare till elevråd om vilka rastregler som ska gälla. Omröstningarna sker också klassvis om exempelvis vilka lekar, rörelser, dans eller musik de ska göra och lyssna på i rörelsepauserna. En lärare exemplifierar också delaktigheten med att eleverna gruppvis får hålla i en lektion var per termin med hjälp av förslag från och i dialog med hen. En annan lärare exemplifierar med att hen har hjälpt elever att komma överens om

vilka regler som ska gälla i en rastaktivitet. Vidare framgår av lärarintervjuerna att elevernas delaktighet i utvärderingen främst sker när de avslutar skoldagen med reflektionerna i helklass om bland annat vad de har arbetat med och hur de tycker att det har fungerat. Eleverna uppger delvis samma exempel som lärarna på delaktighet i utformningen av utbildningen, men de ger också ytterligare exempel på delaktighet genom att i grupp få hålla i en lektion och hel dag i dialog med lärare. Eleverna säger också att de emellanåt muntligt eller skriftligt får säga vad de tyckt om en lektion.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn försäkrar sig om att lärarna ser till att eleverna med varierade metoder och med systematik och regelbundenhet får vara delaktiga i att planera och utvärdera undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att eleverna visserligen ges vissa möjligheter att lämna synpunkter på utbildningen, men att det främst handlar om rastaktiviteter. Eleverna får däremot inte systematiskt och regelbundet vara med och påverka undervisningens innehåll och upplägg och utvärdera den tillsammans med lärarna.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.³ Rektorn har ett särskilt ansvar för att se till så att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.⁴

³ Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

⁴ Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och lärarna inledningsvis gemensamt diskuterar vilka områden eleverna kan ha inflytande över i undervisningen och hur lärarna kan utveckla konkreta arbetssätt som ökar elevernas inflytande. Vidare bör rektorn inventera hur olika lärare arbetar med inflytandefrågor i sina klassrum samt organisera det vidare arbetet så att lärare kan ta del av hur andra lärare gör och sen prova nya metoder och arbetssätt i sin egen undervisning. Lärarna kan med fördel använda sig av Skolverkets kompetensutvecklingsstöd i arbetet med att utveckla former för elevers inflytande i undervisningen. Slutligen bör rektorn utveckla rutiner för att följa upp lärarnas arbete och hur eleverna uppfattar sina möjligheter till inflytande i olika lärares undervisning. En sådan uppföljning bör inkluderas i skolans systematiska kvalitetsarbete. Rektorn behöver i sin analys av resultaten särskilt uppmärksamma om det finns skillnader i elevernas upplevelse av delaktighet och inflytande utifrån kön och årskurs.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att det på skolan bedrivs ett samlat och riktat arbete för att skapa och bibehålla studiero. Granskningen visar vidare att skolan systematiskt tar reda på elevernas upplevelse av trygghet och arbetar såväl förebyggande som främjande och åtgärdande för att säkerställa elevernas trygghet.

Skolan bedriver ett samlat och riktat arbete för studiero

Granskningen visar att det på skolan bedrivs ett samlat och riktat arbete för att skapa och bibehålla studiero. Det framkommer av insänd dokumentation samt av intervjuer med rektor, personal och elever att skolans arbete med studiero omfattar både främjande och åtgärdande insatser. Elevernas upplevelse av studiero kartläggs årligen genom kommunens enkät till samtliga årskurser som bland annat innefattar frågor om elevernas studiemiljö. Vidare är frågor om studiero ett återkommande tema på arbetslagens möten samt elevhälso- och arbetslagsmötena och i klassråden och elevrådet.

Slutsatserna från dessa diskussioner och analyser ligger sedan till grund för det samlade och riktade arbetet för studiero. Som exempel på riktade insatser berättar rektorn att de inom elevhälsan i dialog med lärarna för tillfället arbetar med några elevärenden genom samtal med och stöd till enskilda elever för att minska oron i deras klasser. För att främja studieron generellt på skolan leder rektorn ett arbete med årlig revidering av skolans ordnings- och förhållningsregler via diskussioner i klassråden och elevrådet. Andra insatser för att främja studieron är att lärarna arbetar mycket med eleverna, redan från första årskurs, med vad de kallar basomständigheterna om hur eleverna ska bete sig i klassrummen och att det är för allas skull. I dessa löpande diskussioner uppger lärarna att de även pratar om vad studiero innebär mer konkret. Ytterligare insatser för att främja studieron är den tidigare nämnda tydligheten med bildscheman, lektionsstrukturen och stödet via olika hjälpmedel så att eleverna hela tiden vet vad de ska arbeta med. På så sätt blir eleverna inte lika lätt frustrerade och irriterade vilket kan leda till att de tappar fokus på skolarbetet. Därutöver innefattar även det främjande arbetet för studiero återkommande så kallade röris-pauser under lektionerna. Dessa är pulshöjande aktiviteter som för att eleverna ska bibehålla koncentrationen. På föregående läsårs kommunala enkät svarade 86 procent av eleverna att de upplevde att de hade studiero på lektionerna. De intervjuade eleverna uppger att de mestadels har arbetsro på lektionerna och att det hjälper när de får en röris-paus eller när lärarna säger till dem när de blir högljudda och stör.

Skolan bedriver ett aktivt arbete för trygghet

Granskningen visar vidare att skolan systematiskt tar reda på elevernas upplevelse av trygghet och arbetar såväl förebyggande som främjande och åtgärdande för att säkerställa elevernas trygghet. Det framgår av inskickad dokumentation, intervjuer med rektorn, personal och elever att elevernas upplevelse av tryggheten på skolan årligen kartläggs med kommunens enkät där frågor om trygghet ingår. Därutöver använder rektorn Skolinspektionens elevenkät, diskussioner i elevrådet, i trygghetsgruppen och på elevhälso- och arbetslagsmötena samt kränkingsanmälningar som underlag i trygghetsarbetet. På föregående läsårs kommunala enkät svarade 94 procent av eleverna att de upplevde att de var trygga på skolan. Utevistelse, förflyttningar och matsal identifierades emellertid som riskområden av några elever. Rektorn har därför arbetat med att förtydliga roller och ansvar ute på gården. Personalen på rasterna cirkulerar, iklädda reflexvästar, mer på identifierade platser och hjälper eleverna med det sociala samspelet. Rektorn säger att de har förtydligat för eleverna att även rasterna är pedagogisk tid och att det har uppskattats av eleverna som alltid har en aktivitet de kan delta i på rasterna. Ett annat exempel på det förebyggande arbetet som rektorn och personalen uppger är att lärarna förbereder eleverna på vad som ska hända efter lektioner före raster, vad de ska tänka på då och exemplifierat med goda exempel.

Rektorn säger att det har lett till färre konflikter och gett mer tid till annat. I analysen har rektorn uppmärksammat att trots att rektorn och personalen uppfattar att flickor kränker varandra på sociala medier framkom det inte i exempelvis föregående läsårs kränkingsanmälningar, men det misstänkta mörkertalet föranledde det förebyggande arbetet om nätetik. Till skolans främjande trygghetsarbete hör, enligt insänd dokumentation, arbetet med "Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling". Samtliga klasser och arbetslag utvärderar årligen planen. Klassernas och arbetslagens utvärderingar sammanställs, samverkas och revideras av Trygghetsgruppen. De intervjuade eleverna säger att de är trygga på skolan och att lärarna hanterar de konflikter som uppstår.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader mellan bedömningar i olika årskurser och ämnen. Vidare visar granskningen att rektorn försäkrar sig om att lärarna ges förutsättningar att regelbundet kvalitetssäkra sina bedömningar tillsammans.

Rektorn analyserar och diskuterar bedömningar

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader mellan bedömningar i olika årskurser och ämnen. Av insänd dokumentation och intervju med rektorn framgår att rektorn följer upp och granskar eventuella skillnader i omdömen mellan olika årskurser och ämnen. Rektorn gör det via den digitala lärplattformen när lärarna har fyllt resultaten efter genomförda bedömningsstöd inför bedömningsdiskussionerna på elevhälso- och arbetslagsmötena. Rektorn ger flera exempel på skillnader och avvikelser hen sett och hur hen har hanterat det. När de på skolan förändrade läsinlärningsmetod i en årskurs blev det en försämring i omdömena av elevernas måluppfyllelse. Diskussionerna med de aktuella lärarna om vad det kunde bero på

ledde till slutsatsen att lärarna inte var tillräckligt insatta i läromedlet och metoden, varför förändringar och anpassningar gjordes för att säkerställa att avvikelser inte upprepades. Vidare framkommer av intervjun med rektorn och lärare att rektorn direkt reagerade när och frågade om varför måluppfyllelsen i ett ämne minskat markant. Anledningen var att eleverna visserligen varit närvarande men inte deltagit tillräckligt aktivt. Det föranledde en diskussion med läraren om underlag och bedömning samt att rektorn säkerställde att läraren därefter fick stöd i det fortsatta arbetet. Rektorn uppger även att hen alltid reagerar när elevernas måluppfyllelse tvärt om avviker genom att den ökar markant och att hen då frågar lärare varför, för att vid behov arbeta vidare med stöd till dem.

Rektorn försäkrar sig om att omdömen kvalitetssäkras

Granskningen visar att rektorn försäkrar sig om att lärarna ges förutsättningar att regelbundet kvalitetssäkra sina bedömningar tillsammans. Av inskickad dokumentation och intervjuer med rektor och lärare framgår att rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina omdömen och försäkrar sig om att lärarna använder sig av olika metoder för att göra bedömningarna. Rektorn ser till att lärarna använder Skolverkets bedömningsstöd för alla de aktuella årskurserna för att kvalitetssäkra bedömningarna. Därutöver organiserar rektorn för sambedömning genom arbetslagen, genom huvudmannens ämnesnätverksträffar och genom rättningen av de nationella proven på vårterminen i årskurs tre. Inför att omdömena ska sättas diskuteras lärarna samtliga ämnen på arbetslagens möten. På kommunens ämnesnätverksträffar, var fjärde vecka, diskuterar lärarna bland annat bedömningsfrågor. Rektorn har försäkrat sig om att skolans samtliga lärare deltar i något nätverk. Diskussionerna och arbetet följs på huvudmannanivå upp av rektorerna och på verksamhetsnivå följer rektorn även upp arbetet i utvecklingsgruppen. Rektorn säger att de i uppföljningarna av nätverken diskuterar vad lärarna får ut av dem och kvalitén på de olika ämnesnätverken. När det har framkommit att ett nätverk inte har fungerat bra har huvudmannan sett till att det har omorganiserats. Av insänd dokumentation och intervjuer med rektorn och lärare framgår att när de nationella proven rättas har rektorn arrangerat så att även lärare från andra årskurser deltar för att de ska vara insatta i bedömningsdiskussionerna. Rättningen görs i samverkan med lärare från en annan skola. Prover som innehåller fri skrivning avidentifieras och rättas av lärarna tillsammans.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

2022-12-21

X Kerstin Martinsson

Kerstin Martinsson

Beslutsfattare

Signerat av: Kerstin Martinsson

2022-12-21

X Fredrik Holmqvist

Fredrik Holmqvist

Föredragande

Signerat av: Fredrik Holmqvist

I handläggningen av ärendet har även Nerman Hopovac, utredare, medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område

granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 25 till 27 oktober 2022. Besöket genomfördes av Fredrik Holmqvist och Nerman Hopovac.

Trälleborgsskolan har fyra parallella klasser från förskoleklass till årskurs 3 och tre parallella klasser i årskurs 4 och 5. Läsåret 2022/23 har skolan 451 elever. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor och är organiserad i årskursarbetslag.